

Miljøhandlingsplan 2023-2024

Bærum kommunes kommunale barnehager

Berger, Dønnski, Eikelia, Emma Hjorth, Gjettumkollen, Glitre, Gommerud, Grini, Grav, Gullhaug, Fururabben, Haslum, Helset, Hosle, Hund Sund, Høvik, Jarenga, Jongskollen, Kolsås, Lillehagen, Lommedalen, Lønnås, Nadderudskogen, Nansenparken, Oksenøya, Plahtejordet, Skogveien, Sleiverud, Stabekk, Storøya, Ståvi, Toppenhaug, Østerås, Ås og Åsterud.

Periodens tema

Vannressurser

Beskrivelse/tidligere miljøprosjekter

Bærum skal være en klimaklok kommune. Innsatsen for et klimaklokt Bærum skal gjøre kommunen til et sted der det er lett å bo, arbeide og leve på en klima- og miljøvennlig måte. Alle deler av bærumssamfunnet – innbyggere, næringsliv, organisasjoner, folkevalgte og kommunens virksomhet – er viktige i arbeidet med klimaklok kommune.

Bærum kommune tar klimasatsingen på alvor og arbeider i mange ledd med å gjøre Bærum til en klimaklok kommune. De kommunale barnehagenes bidrag til dette innebærer blant annet å arbeide slik med miljøet at de er sertifisert med Grønt flagg.

Høsten 2017 var våre kommunale barnehager i gang med sitt miljøarbeid ved Grønt flagg. Som et resultat av dette ble samtlige kommunale barnehager sertifiserte juni 2018.

Vi har tidligere hatt fokus på følgende tema:

2017-2018: Avfall, kildesortering og gjenvinning

2018-2019 Avfall, kildesortering, gjenvinning, forbruk og avfall

2019/2020: Sunt og bærekraftig kosthold og fysisk aktivitet

2020/2021: Natur og biologisk mangfold

2021/2022: Natur og biologisk mangfold

2022/2023: Vann

Vi har en felles miljøplattform for våre barnehager. Dette innebærer at de kommunale barnehagene arbeider med de samme miljøtemaene og mot de samme målene. Vi har også valgt ut 5 grunnleggende «miljøkompetanser», målet er at barna i barnehagene skal ha automatisert disse handlingene før de begynner på skolen.

Vi ønsker at våre barnehagebarn skal ha følgende grunnleggende miljøkompetanser når de begynner på skolen:

- Vi passer på naturen rundt oss. Vi rydder både vårt eget rot og andres – som ikke hører hjemme i naturen
- Vi tar vare på dyr og planter
- Vi kildesorterer mat, plast, papir, glass og metall
- Vi skrur av vannkranen når vi ikke bruker vannet
- Vi er bevisste på riktig bruk av alle typer papir

Videre planer

Barnehagen har en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et mer bærekraftig samfunn. Barnehagens styringsdokumenter er tydelige på at barnehagen skal arbeide miljørettet. I Rammeplan for barnehager (s. 10, 2017) står det følgende: «Barna skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur, økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det.»

Barnehagene er godt i gang med arbeidet knyttet til vann og ønsker å fortsette med dette og også neste barnehageår.

Arbeidet med periodens tema vannressurser

Vann er svært viktig, samtlige dyr og planter må ha vann for å overleve og vår kropp består av ca. to tredjedeler vann. Ifølge Statistisk sentralbyrå og det norske Vannverksregisteret (tall fra 2003) bruker hver innbygger i gjennomsnitt 197 liter vann i døgnet. Det tilsvarer ca. 20 bøtter med vann.

Hvordan kan vi i barnehagene redusere mengden vann og hvorfor er dette viktig? Hva brukes vann til og hvilke ulike former har det? Hvor mye vann bruker vi om vi lar vannet renne når vi pusser tenner? Dette og flere spørsmål vil vi reflektere over og kanskje finne svar på i året som kommer.

Organisering av prosjektet

Det er etablert et kommunalt miljøråd som består av:

- Karin Lexell, styrer/tjenesteleder Gjettumkollen barnehage
- Toril Mørk, styrer/tjenesteleder Skogveien barnehage
- Monica Andersen, kommunalsjef Oppvekst barnehage

Lokale miljøråd i hver enkelt barnehage som består av:

- Styrer/tjenesteleder
- Representanter fra personalet
- Foresatte, representantene i Samarbeidsutvalget

Mål og delmål

Hovedmål

- Barna gjør erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen
- Barnehagen bidrar til at barna på sikt får en forståelse for at dagens handlinger har konsekvenser for fremtiden.

Delmål:

- Barnehagen legger til rette for at barna kan få et mangfold av naturopplevelser og få oppleve naturen som arena for lek og læring
- Barna har gode opplevelser med friluftsliv året rundt
- Økt forståelse for hvorfor og hvordan vi kan redusere mengden vann
- Oppleve tilhørighet til naturen og gjøre erfaringer med bruk av teknologi og redskaper

Samarbeidspartnere

Foreldrene er naturlige samarbeidspartnere for oss i dette arbeidet.

Aktivitetsplan – Bærum kommunale barnehager 2023/2024

Navn på barnehage:

I tillegg til aktivitetene under har samtlige barnehager mange turer i skogen året rundt, der gode erfaringer med natur friluftsliv er sentralt.

Aktivitet	Beskrivelse	Start	Ferdig	Deltakere	Ansvarlig	Evaluering av aktivitet:
1.	Utarbeide søknad om re-sertifisering Miljøhandlingsplan	15.05.2023	30.06.2023	Kommunalt miljøråd	Monica Andersen	
2.	Informasjon til ledere om årets tema og mål for dette Miljøhandlingsplanen sendes til samtlige tjenesteledere og avdelingsledere innen utgangen av uke 26. Årets tema er også sak på ledermøte i august.	19.06.2023	31.08.2023	Samtlige tjenesteledere og avdelingsledere	Monica Andersen	
3.	Opprette et lokalt miljøråd	01.08.2023	15.09.2023	Representanter fra barnehagene og foreldre	Styrer	Deltakere i lokalt miljøråd 2023/2024
4.	Informasjon om Grønt Flagg og miljøhandlingsplan til barna/foresatte/ansatte Miljøarbeidet er beskrevet i årsplanen til den enkelte barnehage.	01.08.2023	15.09.2023	Samtlige barn/foresatte/ansatte	Styrer	

5.	<p>Involvering av foreldre Europeisk mobilitetsuke (16-22 september) Refleksjon sammen med barnehagens samarbeidsutvalg: <i>Finnes det mulige tiltak som kan igangsettes for at flere barn i barnehagen har en «aktiv barnehagevei»?</i></p> <p><i>Tilbud til samtlige barnehager/foreldre om en digital markeds plass der man kan dele, bytte eller selge klær og utstyr.</i></p>	01.09.2023	31.12.2023	Barnehagens samarbeidsutvalg		Beskriv mulige tiltak:
6.	<p>Miljøgjennomgang (liten): Vannressurser Denne gjennomgangen danner blant annet utgangspunkt for barnehagens valg av aktiviteter under temauken høsten 2023.</p>	01.09.2023	30.09.2023	Barn og ansatte	Lokalt miljøråd	Beskriv aktivitetene:
7.	<p>Temauke høsten 2023 VANNRESSURSER: Barnehagene velger selv aktiviteter som de ønsker å ha fokus på. Valg av aktiviteter beskrives i rapporten.</p>	1 uke i perioden: 01.09.2023	1 uke i perioden: 19.11.2023	Samtlige barn	Lokalt miljøråd	Hvilke aktiviteter er gjennomført: <ul style="list-style-type: none"> - Snakket om sløsing av vann - Smakt på kokt eller kaldt vann - Sett på smelting av snø, ren eller skitten snø
8.	<p>Utarbeide nye miljøregler sammen med barna med utgangspunkt i årets tema vannressurser</p>	01.09.2023	19.11.2023	Barn og ansatte	Styrer	Årets miljøregler: <ul style="list-style-type: none"> - Lukke vasken når du ikke bruker den - Bruk kun det papiret du trenger for å tørke hendene.

9.	Vurdering av arbeidet med grønt flagg i den enkelte barnehage	01.12.2023	31.01.2023	Lokalt miljøråd	Styrer	Kort vurdering:
10.	Statusoppdatering arbeid med Grønt flagg TL/AL-møte	Januar 2024	Januar 2024	Samtlige tjenesteledere og avdelingsledere	Monica Andersen	Vurdering av tiltaket:
11.	Temauke våren 2024 VANNRESSURSER Se temauke for høsten 2024.	1 uke i perioden: Uke 3-22	1 uke i perioden: Uke 3-22	Samtlige barn	Lokalt miljøråd	Hvilke aktiviteter er gjennomført: <ul style="list-style-type: none"> - Vi har sådd forskjellige frø og gjort klart til å kunne plante de ut. Snakket om fotosyntesen og hva som er viktig for planter å vokse - Plukket søppel på tur og snakket om hvor viktig det er for naturen å ta med søppel hjem. - Vi har snakket med de eldste 4-6 år om hvor mye vann som finnes på joden og hvorfor det er viktig for jorden med vann. - De har undersøkt hvor mye vann det går i en bleie - 2-3 åringene har jobbet med å fryse ned leker for så å hamre ut lekene igjen. - 1-2 åringene har utforsket hva som flyter og synker - Lest Rusken sine plakater om dyr og sett på Planetpatrolje

						- De eldste har hatt eksperiment med å filtrere skittent vann.
12.	Miljøgjennomgang (stor) Denne danner grunnlag for valg av neste års tema.	01.04.2024	30.04.2024	Barn og ansatte	Lokalt miljøråd	Beskriv kort mønster/funn:
13.	Feiring av miljøarbeidet (en fin måte å opprettholde interessen og spre positiv informasjon som viser at handling nytter)	01.05.2024	01.06.2024	Barn og ansatte	Lokalt miljøråd	Beskriv kort markeringen eller hva som er planlagt:
14.	Barnehagene sender inn følgende til kommunalt miljøråd: - I fylt Rapport/Miljøhandlingsplan med evaluering, miljøregler og bilde - Vårens miljøgjennomgang (danner utgangspunkt for neste års valg av tema).		15.05.2024	Lokalt miljøråd	Styrer	Hvilke dokumenter er sendt inn:
15.	Møte i kommunalt miljøråd Vurdere arbeidet og velge nytt tema.	Uke 21 2024	Uke 22 2024	Kommunalt miljøråd	Monica Andersen	
16.	Utarbeide søknad om sertifisering Vurdere videre miljøarbeid og eventuelt utarbeide en ny miljøhandlingsplan for 2024/2025	Uke 21 2024	Uke 27 2024	Kommunalt miljøråd	Monica Andersen	

Barnehagens miljøregler til tema vann:

Kort om mål oppnåelse til årets tema:

Bilde på arbeidet med årets tema:

Miljøgjennomgang høsten 2023 – Vannressurser

Drypper noen av kranene i barnehagen selv om de er skrudd av?	Nei 	Ja <del></del>
Lar noen vannet i kranen renne etter at de er ferdige å vaske seg?	<del>Nei </del>	Ja
Har barna i barnehagen vannflasker?	Ja <del></del>	Nei
Vet dere hvorfor det er viktig å spare på vannet?	Ja <del></del>	Nei
Vet dere hva som skjer med vannet når det er kaldt?	Ja 	Nei <del></del>
Vet dere hva som skjer med regnet når det er kaldt ute?	Ja 	Nei <del></del>